

จุไรรัตน์ ปัญญาบุกุล 2550: รูปแบบการบริการอาหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์ ภาควิชาเกษตรศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ลิ้มสุวรรณ, Ph.D. 193 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการให้บริการอาหารของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนกับรูปแบบการให้บริการอาหารกลางวันของโรงเรียน และ 3) ตรวจสอบคุณค่าทางโภชนาการของอาหารกลางวันให้บริการในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วย บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการอาหารกลางวันของโรงเรียน จำนวน 395 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสัมภาษณ์เจาะลึกและเก็บตัวอย่างอาหารกลางวัน เป็นระยะเวลา 3 วันจากโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ซึ่งใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) ขนาดละ 3 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ไคสแควร์ และวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการของอาหารกลางวันโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนมีรูปแบบการบริการอาหารในโรงเรียน 3 แบบ แตกต่างกันตามมื้ออาหาร คือ โรงเรียนดำเนินการเองสำหรับมื้อเช้าเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63.7) ดำเนินการเองสำหรับและมื้อกลางวัน ทุกโรงเรียน (ร้อยละ 100) ให้บุคคลภายนอกดำเนินการอาหารมื้อเย็น (ร้อยละ 66.6) และให้สำนักงานเขตเป็นผู้จัดซื้อ และจัดส่งอาหารเสริมให้โรงเรียน (ร้อยละ 85.3) โรงเรียนส่วนใหญ่ มีคณะกรรมการดำเนินการ มื้ออาหารที่โรงเรียนให้บริการสำหรับนักเรียนทุกคน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายคือ มื้อกลางวัน อาหารที่จัดส่วนใหญ่ เป็นประเภทข้าวและกับข้าวสองอย่างรวมผลไม้ อาหารเสริม คือ นม สำหรับนักเรียนระดับอนุบาลถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายงบประมาณหลักในการจัดอาหารกลางวันมาจากกรุงเทพมหานครเฉลี่ย 10 บาท ต่อคนต่อวัน

ขนาดของโรงเรียนพบว่า มีความสัมพันธ์กับวิธีดำเนินการให้บริการ ประเภทของอาหารที่ให้บริการ ความเพียงพอของงบประมาณ สถานที่ ภาชนะสำหรับรับประทานอาหาร และวิธีการควบคุมการดำเนินการคุณค่าทางโภชนาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ พบว่ามีค่าเฉลี่ยพลังงานอยู่ที่ 437 กิโลแคลอรี ค่าเฉลี่ยของแคลเซียม เหล็ก วิตามินเอ อยู่ในระดับต่ำกว่าที่ควรได้รับต่อมื้อ ค่าเฉลี่ยของโปรตีน และวิตามินซีอยู่ในระดับที่เหมาะสม และการกระจายของพลังงานจาก โปรตีน: ไขมัน: คาร์โบไฮเดรต อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมคือ 16.00: 27.47 : 56.28

จุไรรัตน์ ปัญญาบุกุล
ลายมือชื่อนิติ

ทัศนีย์ ลิ้มสุวรรณ
ลายมือชื่อประธานกรรมการ

29 / 05 / 50